

УДК 342;346;368

DOI <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2023-3-24>

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Гармата Ольга Володимирівна,

кандидат юридичних наук, доцент,
викладач кафедри теорії права, конституційного та приватного права,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
вулиця Городоцька, 26, Львів, 79000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-0281-6466>

Кучер Віталій Орестович,

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії права, конституційного та приватного права,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
вулиця Городоцька, 26, Львів, 79000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0877-5735>

Здреник Іванна Василівна,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теорії права, конституційного та приватного права,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
вулиця Городоцька, 26, Львів, 79000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8645-0701>

Парасюк Василь Михайлович,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії права,
конституційного та приватного права,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
вулиця Городоцька, 26, Львів, 79000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8195-7597>

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню понять інвестиційної привабливості й інвестиційного клімату в Україні. Інвестиційна політика є системною та цілеспрямованою діяльністю спеціально вповноважених органів державної влади. Чинники, які забезпечують комфортний інвестиційний клімат, є дуже багатогранними, передусім залежними від політичного, економічного, соціального та правового розвитку країни.*

Потрібно звернути увагу на недоліки національного законодавства у сфері інвестиційної діяльності, зокрема іноземного інвестування. Національне законодавство не повною мірою відповідає міжнародним стандартам із питань охорони прав інвесторів.

Найбільш актуальними засобами відновлення інвестиційної привабливості для України в час війни є інститут страхування інвестицій від військових ризиків і програми державно-приватного партнерства. Наявність інституту страхування є однією з основоположних підстав для залучення інвесторів у надійний правовий простір для створення сприятливого інвестиційного клімату.

Інститут державно-приватного партнерства спонукає інвестора до довіри до законодавчих, виконавчих і потенційно вигідних реалізацій інвестиційних проєктів. Держава гарантує додержання встановлених законодавством України умов для провадження діяльності приватних партнерів, пов'язаної з виконанням договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, додержання прав і законних інтересів приватних партнерів.

Безумовним чинником покращення інвестиційної привабливості насамперед є припинення військових дій на території України. Наступним невід'ємним кроком має бути впровадження механізмів захисту інвестиційних ризиків на державному рівні та створення державних програм підтримки іноземних і вітчизняних

інвестицій, що сприятиме створенню нових робочих місць, відновленню процесу грошового обігу, налагодження економічних відносин і економічного простору країни загалом.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційний клімат, захист інвестицій, господарська діяльність, страхування, договір.

Harmata Olha, Kucher Vitalii, Zdrenyk Ivanna, Parasiuk Vasyl. WAYS TO IMPROVE THE INVESTMENT CLIMATE IN UKRAINE

Abstract. *The article is devoted to the study of the concepts of investment attractiveness and investment climate in Ukraine. Investment policy is a systematic and purposeful activity of specially authorized state authorities. The factors that ensure a comfortable investment climate are very multifaceted, primarily dependent on the country's political, economic, social and legal development.*

It is necessary to pay attention to the shortcomings of national legislation in the field of investment activity, in particular foreign investment. National legislation does not fully meet international standards for the protection of investors' rights.

The most relevant means of restoring investment attractiveness for Ukraine during the war are the institute of investment insurance against military risks and the public-private partnership program. The presence of an insurance institute is one of the fundamental reasons for attracting investors to a reliable legal space for creating a favorable investment climate.

In turn, the institution of public-private partnership encourages the investor to trust legislative, executive and potentially profitable implementation of investment projects. The state guarantees compliance with the conditions established by the legislation of Ukraine for the conduct of activities of private partners, related to the performance of contracts concluded within the framework of public-private partnership, compliance with the rights and legitimate interests of private partners.

An unconditional factor in improving investment attractiveness is, first of all, the cessation of hostilities on the territory of Ukraine. The next essential step should be the introduction of mechanisms for the protection of investment risks at the state level and the creation of state programs to support foreign and domestic investments, which will contribute to the creation of new jobs, the restoration of the money circulation process, the establishment of economic relations and the economic space of the country as a whole.

Key words: *investment, investment activity, investment climate, investment protection, economic activity, insurance, contract.*

Вступ. Як відомо, привабливість України в міжнародному економічному просторі, особливо у сфері залучення та впровадження інвестицій (приватних, державних, іноземних), за 2022 р. значним чином погіршилась. Нестабільна економічна ситуація, корупційна складова частина, пандемія коронавірусу, воєнний стан у країні, відсутність чіткого інституту страхування інвестиційних ризиків не можуть надати потенційним інвесторам упевненості в упровадженні інвестиційних проєктів.

Повномасштабна військова агресія Росії проти України продовжує очолювати перелік чинників негативного впливу на інвестиційний клімат, на другому місці опинились атаки на українську енергосистему, а на третьому – корупція.

Однак, незважаючи на вагомі обтяжуючі чинники, залучення потенційних інвесторів протягом 2022 р. не зупинилось. Серед неба-

гатьох позитивних змін бізнес-лідери найвище оцінили надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС, скасування мит і квот на український експорт і «транспортний безвіз» із ЄС [1].

У сучасних умовах Україна постала перед об'єктивною необхідністю потужного, швидкого та надійного нарощення інвестиційного процесу в усіх сферах правових відносин. Варто враховувати те, що перебіг, характер, інтенсивність і ефективність управління інвестиційною діяльністю багато в чому залежать від інвестиційного клімату країни [2]. Поліпшення інвестиційного клімату для входження України до групи країн – світових лідерів визначено однією зі стратегічних цілей розвитку країни [3, с. 77].

Матеріали та метод. Проблематика інвестиційного клімату в Україні розкривалася у працях вітчизняних теоретиків і практиків (О. Зельдіна, Г. Грищенко, В. Коссака,

А. Малай, О. Носова, О. Охотнікова, К. Паливода, О. Поляк, В. Приходько, О. Семерак, В. Устименко, О. Хрімлі й інші). Проте динамічність руху інвестиційного клімату та наявні натеper проблемні питання потребують постійного моніторингу та пошуку нових підходів до їх вирішення.

Метою наукового дослідження стало проведення аналізу особливостей інвестиційного клімату в сучасних умовах повномасштабного вторгнення військ Російської Федерації на територію України, розгляд шляхів його покращення.

Під поняттям «інвестиційний клімат» розуміють сукупність системи об'єктивних чи суб'єктивних чинників, притаманних окремій країні, що визначають її привабливість для інвестора. Це поняття об'єднує цілу систему чинників, які визначають ділову привабливість окремої країни або її території [4, с. 24].

Державна інвестиційна політика є системою та цілеспрямованою діяльністю спеціально вповноважених органів державної влади, якій притаманна системність і спрямованість на створення та реалізацію спеціального алгоритму заходів щодо розвитку інвестиційного ринку чи окремих його сегментів за допомогою формування відповідного за змістом нормативно-правового забезпечення інвестиційних відносин, застосування необхідних засобів їх державного регулювання та безпосередньої участі держави як суб'єкта цих відносин.

У 2021 р. Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках Програми конкурентоспроможної економіки в Україні розробило Національну стратегію збільшення прямих іноземних інвестицій в Україну. Дослідженням установлено, що Україна поступається конкурентам майже за всіма показниками, причому найбільшими проблемами є корупція, ненадійна судова влада, слабе управління та середовище ведення бізнесу, висока вартість фінансування, адміністрування податків і відсутність макроекономічної стабільності.

Також виділяються кілька потенційних переваг, серед яких, зокрема, наявність осві-

ченого та кваліфікованого населення, що робить український ринок праці конкурентоспроможним серед країн-конкурентів; порівняно невелика вартість найму працівника на ринку праці; Україна має більше ніж середню кількість двосторонніх інвестиційних договорів. Якщо їх цілком реалізувати, це може привести до значного виграшу у «грі» за залучення прямих іноземних інвестицій; Україна неухильно посилює свою увагу до інвестиційних стимулів [5, с. 8].

Проте підходи до заохочення інвестицій можуть бути сфокусовані на короткострокових заходах удосконалення як законодавчого, так і адміністративного характеру. Законодавство в деяких сферах було оновлено з метою забезпечення більш сприятливого для бізнесу середовища та лібералізації ринку (приклади за останні кілька років включають нові закони про валютний контроль і банкрутство) [5, с. 9].

Ключовими напрямками законодавчих реформ, пов'язаних із прямими іноземними інвестиціями, є наближення українського законодавства в окремих галузях до законодавства ЄС, імплементація угод Світової організації торгівлі (СОТ), розвиток капіталу й організованих товарних ринків (включаючи створення інтегрованого центру для капіталів і товарних ринків), цифровізація адміністративних послуг, надання податкових і митних стимулів для індустриальних парків і створення фондів [5, с. 9].

З метою стимулювання залучення в економіку України стратегічних інвесторів, підвищення інвестиційної привабливості України, створення нових високооплачуваних робочих місць, а також зростання конкурентоспроможності економіки через запровадження державної підтримки великих інвестиційних проєктів ухвалено Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні» [6]. Закон передбачає підтримку інвесторів, які реалізовуватимуть проєкти з обсягом інвестицій на суму, яка перевищує суму, еквівалентну 20 мільйонам євро, що розраховується за офіційним курсом валют, установленим Національним банком України. Це проєкти

у сферах переробної промисловості (окрім діяльності з виробництва й обігу тютюнових виробів, спирту етилового, коньячного та плодового, алкогольних напоїв), добування з метою подальшої переробки та/або збагачення корисних копалин (окрім кам'яного та бурого вугілля, сирової нафти та природного газу), поводження з відходами, транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, логістики, освіти, наукової та науково-технічної діяльності, охорони здоров'я, мистецтва, культури, спорту, туризму, у курортно-рекреаційній галузі. Такі інвестори отримуватимуть прямий договір з Урядом і пакет стимулів: державна підтримка може надаватися інвестору у формі податкових і митних пільг, забезпечення переважного права землекористування земельною ділянкою державної або комунальної власності, будівництва коштом державного, місцевих бюджетів об'єктів суміжної інфраструктури для реалізації інвестиційного проєкту.

Ще одним механізмом залучення інвестицій є індустріальні парки – це потенційні промислові майданчики для релокації компаній з інших країн із метою диверсифікації ланцюгів поставок, що вирішують питання скорочення часу до початку роботи (Time-to-Market) компаній, беручи до уваги час, необхідний для пошуку оптимальної локації, початку будівництва та введення об'єктів в експлуатацію [18].

Верховною Радою України 21 червня 2022 р. ухвалені закони України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для залучення масштабних інвестицій у промислове виробництво» [7] та «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо створення сприятливих умов для залучення масштабних інвестицій у промислове виробництво» [8].

Законом, яким вносяться зміни до податкового законодавства, передбачається звільнення від оподаткування податком на додану вартість операцій з увезення на митну територію України в митному режимі імпорту нового устаткування (обладнання), що ввозяться учасниками індустріальних парків,

суто для власного використання, під здійснення ними діяльності у сферах переробної промисловості або науково-дослідної діяльності на території (у межах) індустріального парку (без права надання в оренду, лізинг чи передачу в користування третім особам на будь-яких інших умовах); звільнення від податку на прибуток протягом десяти років; надання права органам місцевого самоврядування встановлення пільгових ставок податку на нерухомість і плати за землю.

Змінами до Митного кодексу запроваджується звільнення від оподаткування митом нового устаткування (обладнання), що ввозиться учасниками індустріальних парків суто для власного використання, для здійснення ними діяльності у сферах переробної промисловості або науково-дослідної діяльності на території (у межах) індустріального парку (без права надання в оренду, лізинг чи передачу в користування третім особам на будь-яких інших умовах).

99% компаній Європейської бізнес-асоціації (ЕВА) планують продовжувати працювати на ринку України у 2023 р., а 63% збираються інвестувати в Україну навіть у воєнний час. Водночас тільки 17% вважають, що новим інвесторам буде вигідно заходити в Україну. Найбільш популярними галузями для інвестицій залишаються агросектор, ІТ, фарма, транспорт. З'являються підприємці, що мають плани інвестувати у військову/оборонну сферу [1].

Основними джерелами залучення інвестицій у національну економіку, як вважають фахівці, є такі: власні кошти юридичних осіб, бюджетні інвестиції (коштом державного та місцевих бюджетів), кредитно-інвестиційна діяльність комерційних банків, іноземні інвестиції, розвиток вільних економічних зон, роздержавлення та приватизація державної власності, розвиток фондового ринку, кошти населення тощо [9, с. 40].

Наявність інвестицій в економіці країни не тільки дає величезний простір для розвитку державних програм, бізнесу, але й утворює нові робочі місця, забезпечує кожного працівника належною заробітною платнею, роз-

ширює сферу укладення цивільно-правових договорів, таким чином запускає ланцюжок обігу грошових коштів, підтримує соціальне зростання економіки власної країни.

Чинники, які забезпечують комфортний інвестиційний клімат, є дуже багатогранними, передусім залежними від політичного, економічного, соціального та правового розвитку країни. Наявність вищезазначених чинників впливу тільки погіршила інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів, ускладнила ведення ринкових відносин усередині країни, обтяжила внутрішню економіку та створила загрозливу ситуацію існування бізнесу загалом.

Окремо потрібно звернути увагу на недоліки національного законодавства у сфері інвестиційної діяльності, зокрема й іноземного інвестування. Національне законодавство не повною мірою відповідає міжнародним стандартам із питань охорони прав інвесторів. Українське законодавство є не досить ефективним, зокрема щодо неправомірного відчуження майна, експропріації й інших форм дискримінації.

Необхідно погодитись із твердженнями О.Р. Зельдіної та В.А. Устименка стосовно того, що Господарський кодекс України регулює деякі аспекти діяльності іноземних інвесторів, але основні напрями інвестиційної політики щодо вітчизняних інвесторів залишилися поза увагою цього кодифікованого акта. Закони України «Про інвестиційну діяльність» [10] та «Про режим іноземного інвестування» [11] були ухвалені у 1990-х рр. Той період суттєво відрізнявся від сучасності в соціально-економічному та політичному плані, тому ці закони не здатні забезпечити адекватну державну інвестиційну політику. Фрагментарні зміни, внесені до цих нормативно-правових актів за роки незалежності України, не можуть вирішити накопичених проблем [12, с. 48].

М.Р. Кац підкреслює, що законодавство у сфері іноземного інвестування є досить некомфортним саме для іноземних інвесторів [13, с. 211]. Р.В. Попельнюхов звертає увагу на недієздатність закріплених гаран-

тій прав і свобод інвесторів, а також низький рівень захисту [14, с. 27].

На розрізненість і несистемність норм вітчизняного законодавства у сфері інвестиційної діяльності звертав також увагу Л.В. Андрущенко [15, с. 42].

Інвестори самостійно або з допомогою кваліфікованих фахівців повинні продумати всі варіанти, щоби максимально убезпечити свої інвестиції, починаючи від вибору сфери інвестування й укладення контракту до відповідальності за його порушення та порядку розгляду спорів [16, с. 59].

Відомо, що правове регулювання інвестиційної діяльності та судова практика належать до найважливіших чинників, які реально впливають на оцінювання інвестиційного клімату.

Найбільш актуальними засобами відновлення інвестиційної привабливості для України в час війни є інститут страхування інвестицій від військових ризиків і програми державно-приватного партнерства. Наявність інституту страхування є однією з основоположних підстав для залучення інвесторів у надійний правовий простір для створення сприятливого інвестиційного клімату.

За 2022 р. Міністерством економіки України опрацьовано пілотний проєкт страхування від військових ризиків, який Україна реалізує разом із Багатостороннім агентством із гарантування інвестицій (далі – MIGA), що належить до групи Світового банку. На цю ініціативу наша держава отримала від MIGA 30 млн доларів. Банком «Львів» залучено 15 млн доларів США від Фінансової корпорації розвитку США (далі – DFC) і Агентства США з міжнародного розвитку USAID саме на покриття кредитних ризиків українського бізнесу. Фінансова корпорація розвитку США DFC повідомила про готовність кредитувати український бізнес у рамках окремих проєктів на суми від 1 млн до 1 млрд доларів США на кожен із них [17].

Інститут державно-приватного партнерства спонукає інвестора до довіри до законодавчих, виконавчих і потенційно вигідних реалізацій інвестиційних проєктів.

Державно-приватне партнерство є одним з ефективних інструментів залучення додаткових інвестицій у державний сектор економіки України та водночас дієвим механізмом, який сприяє розвитку відносин між державними органами та бізнесом. Держава гарантує додержання встановлених законодавством України умов для провадження діяльності приватних партнерів, пов'язаної з виконанням договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, додержання прав і законних інтересів приватних партнерів [18].

Висновки. Розрізненість, недоліки та застарілість інвестиційного законодавства негативно впливають на інвестиційний клімат в Україні. Фрагментарні зміни, внесення точкових доповнень до чинних нормативно-правових актів не вирішують концептуальних і глобальних проблем покращення інвестиційної привабливості. Ускладнює ситуацію наявність корупційної складової частини, високої ризикованості, нестабільності в отриманні прибутку і, звісно, військова агресія з боку Російської Федерації.

Іноземних інвесторів не приваблює відсутність потенціалу зростання ринку економіки, надійного механізму захисту своїх прав та інтересів, дієвого інституту захисту від ризиків. Основою державної інвестиційної політики має бути прогресивне вдосконалення інвестиційного законодавства, залучення національного й іноземного капіталу, розвиток державно-приватного партнерства, застосування національного режиму інвестиційної діяльності для іноземних інвестицій та, безперечно, наявність дієвого інституту страхування інвестиційних ризиків в умовах війни.

Безумовним чинником покращення інвестиційної привабливості передусім є припинення військових дій на території України. Наступним невід'ємним кроком має бути впровадження механізмів захисту інвестиційних ризиків на державному рівні та створення державних програм підтримки іноземних і вітчизняних інвестицій, що сприятиме створенню нових робочих місць, відновленню процесу грошового обігу, налагодженню економічних відносин і економічного простору країни загалом.

Список використаних джерел:

1. Індекс інвестиційної привабливості України відновився до «ковідного» значення. URL: <https://eba.com.ua/indeks-investytsijnoi-pryvablyvosti-ukrayiny-vidnovyvsya-do-kovidnogo-znachennya/> (дата звернення: 22.04.2023).
2. Нікітіна А.В. Інвестиційна діяльність в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 6. С. 161–165.
3. Інвестиційний клімат України та напрями його вдосконалення / В.П. Приходько та ін. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2019. Вип. 25. Ч. 2. С. 77–81.
4. Приходько І.В., Дацишин Д.Н. Інвестиційний клімат України в контексті зовнішньоекономічної діяльності. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 49. С. 23–27.
5. Національна стратегія збільшення прямих іноземних інвестицій в Україну. 2021. URL: <https://www.nicouncil.org.ua/uk/strategy/302-1.html> (дата звернення: 22.04.2023).
6. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні : Закон України від 17.12.2020 р. № 1116–ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (дата звернення: 22.04.2023).
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для залучення масштабних інвестицій у промислове виробництво : Закон України від 21.06.2022 р. № 2330–ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2330-20#Text> (дата звернення: 22.04.2023).
8. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо створення сприятливих умов для залучення масштабних інвестицій у промислове виробництво : Закон України від 21.06.2022 р. № 2331–ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2331-20#Text> (дата звернення: 22.04.2023).
9. Андрущенко Л.В. Теоретичні аспекти формування нормативно-правових основ регулювання інвестиційної діяльності в Україні. *Право і суспільство*. 2015. № 3. Ч. 2. С. 38–42.
10. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560–ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646.

11. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 19. Ст. 80.
12. Ustymenko V.A., Zeldina O.R. EU Investment policy as the Basis for Sustainable Development: Implementation Prospects in Ukraine. *European Journal of Sustainable Development*. 2019. Vol. 8–1. P. 40–52.
13. Кац М.Р. Проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України. *Відкрита економіка*. 2014. № 1. С. 209–212.
14. Попельнохов Р.В. Інвестиційна привабливість економіки України (інвестиційний клімат). *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 21. С. 24–28.
15. Андрущенко Л.В. Теоретичні аспекти формування нормативно-правових основ регулювання інвестиційної політики в Україні. *Право і суспільство*. 2015. № 3. Ч. 2. С. 38–42.
16. Гориславська А.С. Вдосконалення механізму захисту прав та законних інтересів іноземних інвесторів в Україні. *Альманах науки*. 2020. № 10 (43). С. 58–62.
17. Як Україна зможе залучати іноземні інвестиції у 2023 р. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/viutyi-z-tumanu-viyni-yak-ukrajina-zmozhe-zaluchati-inozemni-investiciji-u-2023-roci-12084243.html> (дата звернення: 22.04.2023).
18. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо інвестиційного клімату в Україні. URL: [https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=93e0fdd8-41bc-4737-a700-75d32c29d885&title=Informatsii poanalitichniMaterialiSchodoInvestitsiinogoKlimatuVUkraini](https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=93e0fdd8-41bc-4737-a700-75d32c29d885&title=Informatsii%20analitichniMaterialiSchodoInvestitsiinogoKlimatuVUkraini) (дата звернення: 22.04.2023).

References:

1. Indeks investytsiynoyi pryvablyvosti Ukrayiny vidnovyvsa do “kovidnoho” znachennya [Ukraine’s investment attractiveness index has returned to the “covid” value]. URL: <https://eba.com.ua/indeks-investytsiynoyi-pryvablyvosti-ukrayiny-vidnovyvsa-do-kovidnogo-znachennya/> (data zvernennya: 22.04.2023) [in Ukrainian].
2. Nikitina, A.V. Investytsiyna diyal’nist’ v Ukrayini: suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku [Investment activity in Ukraine: current state and development prospects]. *Visnyk Zaporiz’koho natsional’noho universytetu*. 2010. № 6. S. 161–165 [in Ukrainian].
3. Prykhod’ko, V.P., Yehorova, O.O., Pyshmentseva, M.D. Investytsiynyy klimat Ukrayiny ta napryamy yoho vdoskonalennya [Ukraine’s investment climate and directions for its improvement]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods’koho natsional’noho universytetu. Seriya “Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo”*. 2019. Vyp. 25. Ch. 2. S. 77–81 [in Ukrainian].
4. Prykhod’ko, I.V., Datsyshyn, D.N. Investytsiynyy klimat Ukrayiny v konteksti zovnishn’oekonomichnoyi diyal’nosti [Investment climate of Ukraine in the context of foreign economic activity]. *Infrastruktura rynku*. 2020. Vyp. 49. S. 23–27 [in Ukrainian].
5. Natsional’na stratehiya zbil’shennya pryamykh inozemnykh investytsiy v Ukrayinu [National strategy for increasing foreign direct investment in Ukraine]. 2021. URL: <https://www.nicouncil.org.ua/uk/strategy/302-1.html> (data zvernennya: 22.04.2023) [in Ukrainian].
6. Pro derzhavnu pidtrymku investytsiynykh proektiv iz znachnymy investytsiyamy v Ukrayini [On state support of investment projects with significant investments in Ukraine] : Zakon Ukrayiny vid 17.12.2020 № 1116–IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (data zvernennya: 22.04.2023) [in Ukrainian].
7. Pro vnesennya zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrayiny shchodo stvorennya spryyatlyvykh umov dlya zaluchennya masshtabnykh investytsiy u promyslove vyrobnytstvo [On amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the creation of favorable conditions for attracting large-scale investments in industrial production] : Zakon Ukrayiny vid 21.06.2022 № 2330–IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2330-20#Text> (data zvernennya: 22.04.2023) [in Ukrainian].
8. Pro vnesennya zmin do Mytnoho kodeksu Ukrayiny shchodo stvorennya spryyatlyvykh umov dlya zaluchennya masshtabnykh investytsiy u promyslove vyrobnytstvo [On amendments to the Customs Code of Ukraine regarding the creation of favorable conditions for attracting large-scale investments in industrial production] : Zakon Ukrayiny vid 21.06.2022 № 2331–IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2331-20#Text> (data zvernennya: 22.04.2023) [in Ukrainian].
9. Andrushchenko, L.V. Teoretychni aspekty formuvannya normatyvno-pravovykh osnov rehulyuvannya investytsiynoyi diyal’nosti v Ukrayini [Theoretical aspects of the formation of regulatory and legal bases for the regulation of investment activities in Ukraine]. *Pravo i suspil’stvo*. 2015. № 3. Ch. 2. S. 38–42 [in Ukrainian].
10. Pro investytsiynu diyal’nist’ [On investment activity] : Zakon Ukrayiny vid 18.09.1991 № 1560–XII. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 1991. № 47. St. 646 [in Ukrainian].
11. Pro rezhym inozemnoho investuvannya [On the regime of foreign investment] : Zakon Ukrayiny vid 19.03.1996 № 93/96–VR. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 1996. № 19. St. 80 [in Ukrainian].

12. Ustymenko, V., Zeldina, O. EU Investment policy as the Basis for Sustainable Development: Implementation Prospects in Ukraine. *European Journal of Sustainable Development*. 2019. Vol. 8–1. Pp. 40–52 [in Italy].
13. Kats, M.R. Problemy zaluchennya inozemnykh investytsiy v ekonomiku Ukrainy [Problems of attracting foreign investments to the economy of Ukraine]. *Vidkryta ekonomika*. 2014. № 1. S. 209–212 [in Ukrainian].
14. Popel'nyukhov, R.V. Investytsiyna pryvablyvist' ekonomiky Ukrainy (investytsiynny klimat) [Investment attractiveness of Ukraine's economy (investment climate)]. *Investytsiyni: praktyka ta dosvid*. 2009. № 21. S. 24–28.
15. Andrushchenko, L.V. Teoretychni aspekty formuvannya normatyvno-pravovykh osnov rehulyuvannya investytsiynoi polityky v Ukraini [Theoretical aspects of the formation of normative and legal bases for the regulation of investment policy in Ukraine]. *Pravo i suspil'stvo*. 2015. № 3. Ch. 2. S. 38–42 [in Ukrainian].
16. Horyslavs'ka, A.S. Vdoskonalennya mekhanizmu zakhystu prav ta zakonnykh interesiv inozemnykh investoriv v Ukraini [Improving the mechanism for protecting the rights and legitimate interests of foreign investors in Ukraine]. *Al'manakh nauky*. 2020. № 10 (43). S. 58–62 [in Ukrainian].
17. Yak Ukrainyina zmozhe zaluchaty inozemni investytsiyyi u 2023 rotsi [How Ukraine will be able to attract foreign investments in 2023]. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/viyti-z-tumanu-viy-ni-yak-ukrajina-zmozhe-zaluchati-inozemni-investiciji-u-2023-roci-12084243.html> (data zvernennya: 22.04.2023) [in Ukrainian].
18. Informatsiyno-analitychni materialy shchodo investytsiynoho klimatu v Ukraini [Informational and analytical materials on the investment climate in Ukraine.]. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=93e0fdd8-41bc-4737-a700-75d32c29d885&title=InformatsiinoanalitichniMaterialiSchodoInvestitsiynogoKlimatuVUkraini> (data zvernennya: 22.04.2023) [in Ukrainian].